

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

13.03.2020

№

2902/14/7-20

на №

**Народному депутату України
Батенку Т. І.**

Batenko.taras@gmail.com

Шановний Тарасе Івановичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 04.02.2020 № 1361/з, оголошений на засіданні Верховної Ради України 21.02.2020 та надісланий листом Першого заступника Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука від 21.02.2020 № 11/10-172, та в межах компетенції повідомляє.

Щодо питання 1

На виконання вимог частини третьої статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 затверджено Кодекс газорозподільних систем (далі – Кодекс), положеннями якого встановлено, зокрема, порядок комерційного обліку газу по об'єктах побутових споживачів (населення).

Положеннями глави 4 розділу IX Кодексу встановлено, що визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту побутового споживача здійснюється на межі балансової належності між Оператором ГРМ і побутовим споживачем на підставі даних лічильника природного газу з урахуванням вимог цього Кодексу та договору.

Для визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу приймаються дані лічильника газу Оператора ГРМ. У разі відсутності лічильника газу в Оператора ГРМ приймаються дані лічильника газу побутового споживача.

Якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання.

Окремо слід зазначити, що об'єм фактичних витрат та виробничо-технологічних витрат природного газу Оператора ГРМ розраховується як різниця між об'ємом надходження природного газу до ГРМ у відповідний період і об'ємом природного газу, який розподілений між споживачами.

Апарат Верховної Ради України

11435 від 18.03.2020

37745

316

При цьому витрати на закупівлю природного газу для покриття виробничо-технологічних витрат включаються до тарифу на розподіл природного газу.

Плановані обсяги виробничо-технологічних витрат, які використані при розрахунку тарифу, були обчислені на підставі Методики визначення питомих виробничо-технологічних витрат природного газу під час його транспортування газорозподільними мережами, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 30.05.2003 № 264 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 09.07.2003 за № 571/7892, та Методики визначення питомих витрат природного газу при його вимірюваннях побутовими лічильниками в разі неприведення об'єму газу до стандартних умов, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 21.10.2003 № 595 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25.12.2003 за № 1224/8545 (далі – Методика № 595).

Розміри нормативних витрат і виробничо-технологічних витрат природного газу в газорозподільних мережах останній раз були затверджені на 2016 рік наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 25.12.2015 № 847 та з того часу не переглядались.

Положеннями глави 1 Методики № 595 визначено, що питомі витрати газу визначаються підприємствами з газопостачання та газифікації розрахунковим шляхом самостійно згідно з даною Методикою і включаються до собівартості транспортування газу цих підприємств.

Таким чином, покриття об'єктивної різниці у вимірах природного газу здійснюється за рахунок тарифу.

Ураховуючи наведене вище, у рамках здійснення державного регулювання суб'єктів природної монополії, НКРЕКП 23.11.2018 було прийнято постанову № 1505, якою заборонено ПАТ «Львівгаз» при здійсненні обліку природного газу, використаного побутовими споживачами, приводити об'єми природного газу до стандартних умов для здійснення комерційних розрахунків за використаний природний газ побутовими споживачами.

Разом з тим відповідно до інформації, викладеної у Вашому депутатському запиті, АТ «Львівгаз» (17.05.2019 зареєстровано зміну найменування Товариства з Публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Львівгаз» на Акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Львівгаз»)) було проігноровано вимоги вищевказаної постанови НКРЕКП та у платіжних документах здійснено донарахування побутовим споживачам обсягів, які враховують різницю у приведенні до стандартних умов.

Слід зазначити, що на сьогодні НКРЕКП вживає усіх можливих заходів у межах визначених повноважень для приведення дій Операторів ГРМ, зокрема АТ «Львівгаз» у відповідність до вимог чинного законодавства.

Щодо питання 2

Особливості встановлення лічильників газу споживачам визначаються Законом України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» (далі – Закон про облік газу).

Відповідно до частини першої статті 6 Закону про облік газу (у редакції, що діяла до 19.01.2018) суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл

природного газу на відповідній території, зобов'язані забезпечити встановлення лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, в яких газ використовується, зокрема, тільки для приготування їжі – до 01.01.2018.

У разі невстановлення населенню у строки, зазначені у статті 6 Закону про облік газу, лічильників газу з вини суб'єктів господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, припинення розподілу природного газу таким споживачам заборонялося, а його облік до моменту встановлення лічильників газу здійснювався за нормами споживання, встановленими Кабінетом Міністрів України.

Ураховуючи вищезазначене, суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, зобов'язані були в термін до 01.01.2018 для зазначеної групи населення забезпечити встановлення лічильників газу (індивідуальних або загальнобудинкових), що мало забезпечити 100 % облік спожитого природного газу населенням.

Тому ПАТ «Львівгаз» було розроблено та подано на затвердження НКРЕКП План розвитку газорозподільної системи ПАТ «Львівгаз» на 2016 – 2025 роки. Постановою НКРЕКП від 31.03.2016 № 545 (зі змінами) затверджено План розвитку газорозподільної системи ПАТ «Львівгаз» на 2016 – 2025 роки та джерела його фінансування по розділах.

У I розділі Плану розвитку на 2016 – 2025 роки (Інвестиційна програма ПАТ «Львівгаз» на 2016 рік) було передбачено, зокрема, встановлення будинкових вузлів обліку природного газу за адресами, визначеними Товариством з урахуванням технічних та економічних чинників.

Таким чином, забезпечення комерційного обліку природного газу шляхом встановлення загальнобудинкових лічильників газу не суперечить вимогам Закону в редакції, що діяла на момент встановлення загальнобудинкових лічильників газу.

Згідно з пунктом 1 глави 5 розділу IX Кодексу за ініціативи балансоутримувача (управителя) або Оператора газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) та за їх рахунок у багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків (гуртожитків), мешканці яких в повному обсязі чи частково розраховуються за нормами споживання, або для цілей складання загального балансу споживання природного газу може бути організований та встановлений загальнобудинковий вузол обліку природного газу.

Таким чином, за ініціативи Оператора ГРМ та за його рахунок у багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків (гуртожитків), мешканці яких в повному обсязі чи частково розраховуються за нормами споживання, або для цілей складання загального балансу споживання природного газу може бути організований та встановлений загальнобудинковий вузол обліку природного газу.

Балансоутримувач (управитель) не може відмовити Оператору ГРМ в організації та встановленні загальнобудинкового вузла обліку природного газу, якщо ці заходи здійснюються за рахунок Оператора ГРМ.

Зазначаємо, що 19.01.2018 набрали чинності зміни до Закону про облік газу.

Так, змінами до Закону про облік газу було доповнено статтю 2 новою частиною другою, згідно з якою з метою забезпечення комерційного обліку природного газу для населення суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, оснащують споживачів природного газу – фізичних осіб (населення) індивідуальними лічильниками газу. Загальнобудинковий лічильник газу може бути встановлений лише за згодою співвласників багатоквартирного будинку в порядку, визначеному статтею 10 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

Звертаємо увагу, що відповідно до положень статті 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону про облік газу фінансування робіт з оснащення лічильниками газу населення здійснюється за рахунок:

коштів суб'єктів господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території;

коштів відповідного бюджету, крім коштів місцевих бюджетів;

інших джерел, не заборонених законодавством.

Отже, зважаючи на наведене, у разі незгоди розраховуватись за показаннями загальнобудинкового лічильника споживач має можливість забезпечити індивідуальний облік природного газу у своїй квартирі з джерел, не заборонених законодавством.

Додатково зазначаємо, що наявність будинкового лічильника природного газу не позбавляє споживача права мати індивідуальний лічильник природного газу.

НКРЕКП зазначає, що встановлення індивідуальних лічильників природного газу за рахунок газорозподільного підприємства передбачено лише там, де не було передбачено встановлення загальнобудинкових лічильників природного газу.

Щодо комерційного обліку природного газу, що використовується населенням, повідомляємо, що відповідно до звітної інформації ліцензіатів загальний відсоток усього по Україні складає 91 %, у тому числі:

обліком від 95 % до 100 % забезпечено споживачів у Вінницькій, Волинській, Івано-Франківській, Житомирській, Закарпатській, Київській (крім м. Київ), Рівненській, Сумській, Тернопільській, Херсонській, Хмельницькій, Чернівецькій та Чернігівській областях;

обліком від 80 % до 95 % забезпечено споживачів у Дніпропетровській, Запорізькій, Кіровоградській, Львівській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Харківській (крім м. Харків) та Черкаській областях;

обліком менше 80 % забезпечено споживачів у Донецькій області, а також у м. Київ та м. Харків.

З метою продовження забезпечення комерційного обліку природного газу, що використовується тільки для приготування їжі, та за рахунок наявних тарифних джерел було затверджено Плани розвитку газорозподільних систем на 2020 – 2029 роки, у тому числі I розділи Планів розвитку – інвестиційні програми на 2020 рік, якими передбачено встановлення близько 126,7 тис. індивідуальних

лічильників газу населенню на загальну суму близько 251,6 млн грн без ПДВ, а саме Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Харківській та Черкаській областях, а також м. Київ, м. Кременчук та м. Харків.

Окремо зазначаємо, що відповідно до статті 1291 Конституції України суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання.

З цього приводу зазначаємо, що рішення суду слід розглядати як правозастосовний акт, який індивідуалізує від імені держави права та обов'язки, що містяться в нормах права, застосовуючи їх до конкретних осіб.

Як правозастосовний акт рішення суду характеризуються певними властивостями, а саме:

постановляється тільки органом судової влади;

має індивідуальний характер і конкретних адресатів;

є юридичним фактом, що призводить до вчинення, зміни та припинення правовідносин.

Отже, законна сила рішення суду має свої суб'єктивні рамки, які встановлені законодавцем і відображають ті фактичні відносини, що вирішуються в судовому процесі й стосуються виключно тих осіб, які його ініціювали та брали в ньому участь.

Крім цього, додатково зазначаємо, що НКРЕКП листом від 30.10.2017 № 11313/16/7-17 повідомляла Вас щодо правомірності дій ПАТ «Львівгаз», пов'язаних із встановленням будинкових лічильників газу у Львівській області.

При цьому під час планової перевірки ПАТ «Львівгаз» у 2017 році, ураховуючи інформацію, зазначену у Вашому зверненні від 20.09.2017 № 657 щодо невиконання ПАТ «Львівгаз» вимог та обов'язків, передбачених законодавством з питань функціонування ринку природного газу, НКРЕКП відобразила в акті перевірки інформацію щодо стану забезпечення обліку поставленого споживачам природного газу.

Ураховуючи зазначене, перевіркою було встановлено, що станом на 01.01.2016 ПАТ «Львівгаз» не забезпечено встановлення лічильників газу у 5511 споживачів, які використовують газ для приготування їжі та підігріву води, що є порушенням пункту 3.9 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ, затверджених постановою Національної комісії регулювання електроенергетики від 13.01.2010 № 12, у частині дотримання вимог законодавства України, а саме вимог абзацу третього підпункту «а» пункту 1 частини першої статті 6 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» в частині забезпечення встановлення лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, в яких газ використовується для підігріву води та приготування їжі, до 1 січня 2016 року.

Крім того, в акті перевірки було відображено інформацію щодо звернень народного депутата України Батенка Т. І. та депутата Добротвірської селищної

ради Гоц Л. І., пов'язаних із неправомірними діями ПАТ «Львівгаз» стосовно встановлення будинкових лічильників газу у Львівській області та нарахування за граничними об'ємами.

За результатами зазначеної перевірки НКРЕКП на засіданні, яке проводилось у формі відкритого слухання, прийняла постанову від 21.06.2018 № 535, якою, зокрема, наклала штраф на ПАТ «Львівгаз», у тому числі і за порушення вимог абзацу третього підпункту «а» пункту 1 частини першої статті 6 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» в частині забезпечення встановлення лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, в яких газ використовується для підігріву води та приготування їжі, до 1 січня 2016 року.

При цьому зазначаємо, що питання щодо забезпечення побутових споживачів АТ «Львівгаз» приладами обліку природного газу відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» буде розглянуто під час наступної планової перевірки АТ «Львівгаз», яка запланована на травень 2020 року.

Додатково повідомляємо, що матеріали та результати планових та позапланових перевірок (акти перевірки та прийняті рішення) розміщуються на офіційному вебсайті НКРЕКП у мережі Інтернет за адресою www.nerc.gov.ua.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк